

*Föreningen Sveriges
Vatten- och Vindkraftskommuner och –Regioner FSV*

VERKSAMHETSRAPPORT 2020/2021

VERKSAMHETSRAPPORT 2020 / 2021

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner bildades vid ett möte i Östersund den 3 juni 1999. Vid årsstämman år 2015 beslutades om ändring av föreningens namn till Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner och –regioner. Föreningen utvidgades verksamhetsmässigt vid årsstämman den 24 september 2020 till Föreningen Sveriges Vatten- och Vindkraftskommuner och regioner. För närvarande administreras föreningen från Bollnäs, Gävleborgs län.

Föreningen består av 35 medlemmar, 33 primärkommuner och två regioner. De 33 primärkommunerna hade sammanlagt 468 117 invånare den 31 december år 2020. Antalet invånare i samma kommuner har från den 31 december 2019 minskat med 804. Medlemsregionerna har 414 040 invånare. (*Källa Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2020 och befolkningsförändringar 1 oktober–31 december 2020. SCB*)

Föreningens syfte är att skapa opinion för att vatten- och vindkraftskommunerna och berörda regioner ska få del i det värden vattenkraftproduktionen genererar (naturresursåterbäring). Kommunerna och regionerna skall därvid tillförsäkras stabila och förutsägbara intäkter.

Föreningen är partipolitiskt neutral och tar inte ställning för eller emot utbyggnad av vatten- eller vindkraften.

Produktion av el från vatten- och vindkraften

Drygt 90% av elproduktionen från vattenkraften kommer från skogslänen.

De senaste åren, 2010-2020, har produktionen av el från vattenkraften uppgått till i genomsnitt cirka 65 TWh/år (=40-45 % av totala elproduktionen).

År 2020 har elproduktionen varit något lägre än år 2019 och avrundat uppgått till 159 TWh (164 TWh 2019) varav knappt 45 % eller 71 TWh från vattenkraften. Den inhemska elförbrukningen har varit marginellt mindre än 2019 eller 134 TWh år 2020 mot 138 TWh år 2019. Nettoexporten har minskat från 26 TWh år 2019 till 25 TWh år 2020.

Vattenkraft	71,2 TWh	44,8 %
Kärnkraft	47,3	29,8 %
Vindkraft	27,6	17,4 %
Övrigt	12,7	8,0 %

Summa producerat	158,8 TWh
------------------	-----------

Summa inhemsk förbrukning	134 TWh
---------------------------	---------

Nettoexport	25 TWh
-------------	--------

Medlemmar

De 35 medlemmarna kommer från länen enligt följande:

Norrbotten 3
Västerbotten 5
Västernorrland 2
Jämtland 8 (varav en är Region Jämtland/Härjedalen)
Gävleborg 4
Dalarna 8
Värmland 4 (varav en är Region Värmland)
Halland 1

De 35 medlemmarna är följande:

Arjeplog, Boden, Gällivare, Malå, Robertsfors, Storuman, Vilhelmina, Åsele, Sollefteå, Ånge, Berg, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund, Region Jämtland/Härjedalen, Bollnäs, Ljusdal, Ovanåker, Söderhamn, Avesta, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik, Säter, Vansbro, Älvdalen, Hagfors, Sunne Torsby, Region Värmland och Laholm.

Vid årsskiftet 2020/21 lämnade Vilhelmina kommun föreningen.

Antalet invånare i medlemskommunerna uppgår 2020-12-31 till 468117 och i medlemsregionerna till 414040. Antalet invånare i nuvarande medlemskommuner (exkl regionerna) har fr o m 2019-12-31 t o m 2020-12-31 minskat med 804. I och med att region Värmland kom in som medlem och region Jämtland/Härjedalen ökat med 638 invånare ökade invånarsiffran i medlemsregionerna med 283523 invånare. Invånarantalet i de 32 medlemskommunerna i de sju skogslänen (medlemmen Laholm exkluderad) visar dock en dyster siffra, nämligen en minskning med 1202 invånare mellan år 2019 och 2020. Detta trots att exempelvis Östersund ökat med 568 invånare och Åre ökat med 462 invånare.

Styrelsen

Styrelsen består av 15 ledamöter och 14 ersättare. Under år 2020/2021 har styrelsen bestått av följande ledamöter och ersättare:

Ordinarie:	Ersättare
Ordförande Ingvar Persson (m), Bollnäs	-
Norrbotten Sead Maglic (svp), Boden Sten-Åke Nilsson (c), Arjeplog	Kenneth Backgård (ns), Boden Stefan Ovrell (mp) Gällivare
Västerbotten Veronika Håkansson (m), Storuman Vakant	Roland Gustavsson (kd), Storuman Vakant
Västernorrland Kjell-Åke Sjöström (v), Sollefteå Torbjörn Karlsson, Ånge	Kerstin Svensson (m), Sollefteå Jan Gullmark (c), Ånge
Jämtland Håkan Larsson (c), Krokom Jonas Andersson (s), Ragunda, 2e v ordf	Magnus Andersson (c), Östersund Lennart Skoog (s), Ragunda,

Gävleborg

Annelie Wallberg (s), Ljusdal
Björn Mårtensson (c), Ovanåker

Fredrik Skoglund (s), Bollnäs
John-Erik Jansson (c), Söderhamn

Dalarna

Anders Rosell (s), Orsa, 1e v ordf
Gunilla Berglund (c), Avesta

Kurt Podgorski (s), Malung
Kjell Tenn (c), Älvdalen

Värmland

Alf Larsson (c), Torsby

Ola Persson (c), Sunne

Peter Åkerström (or), Hagfors Tomas Pettersson (s), Hagfors

Representanter från sex av de åtta partierna i riksdagen, tre lokala partier och en utan partianslutning finns företrädade i styrelsen.

Styrelsens möten 2020/21

Styrelsen har haft åtta sammanträden mellan den ordinarie stämmotidpunkten i maj 2020 och april 2021. Fyra av mötena har skett per telefon och fyra har varit digitala i Teams respektive Zoom. På grund av pandemin har inga fysiska möten hållits.

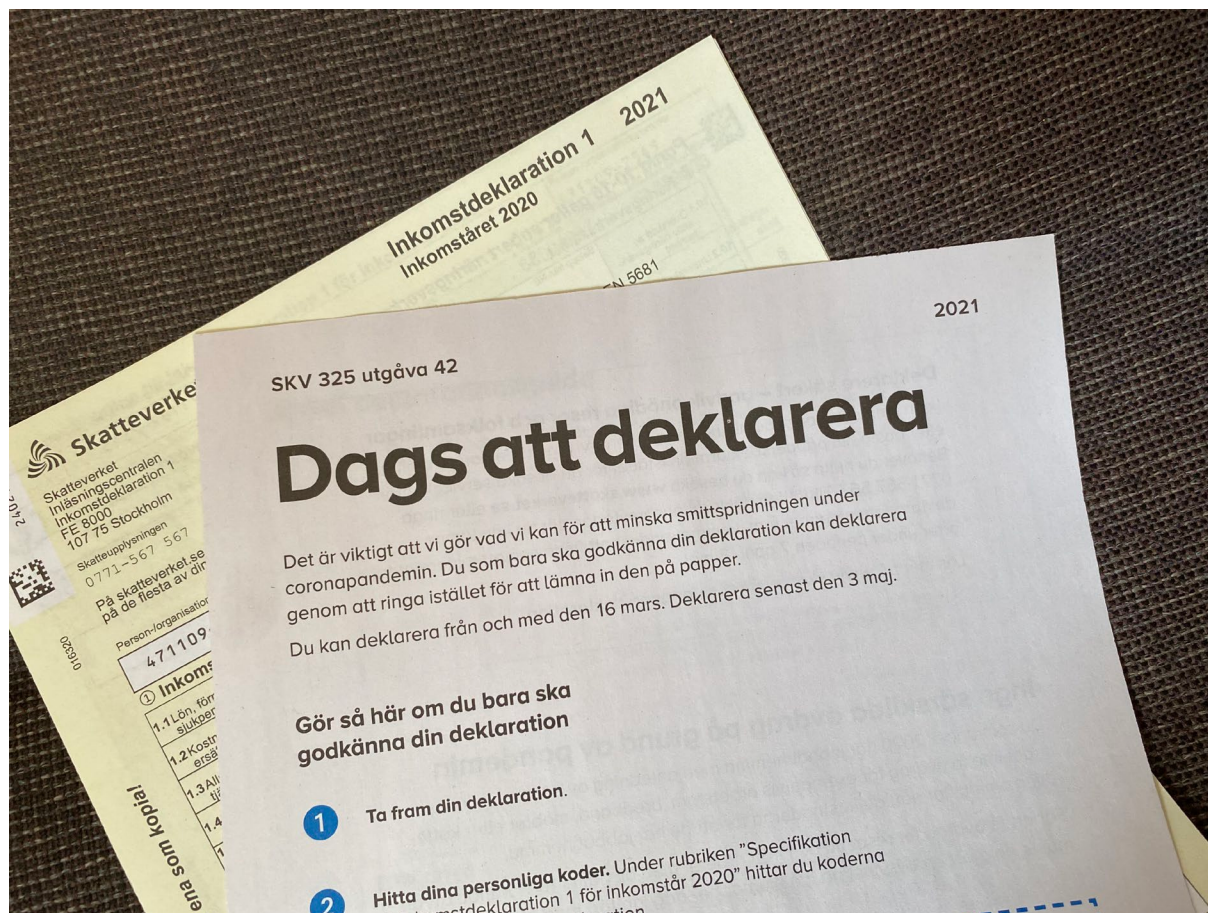
Bokslut för år 2020

På grund av att såväl höstmötet för styrelsen som årsstämmomodagarna inte kunde hållas som fysiska möten minskade kostnaderna kraftigt mot tidigare år.

Den rörliga delen av serviceavgiften för medlemmarna kunde därmed tillfälligt sänkas till hälften för 2020. Kostnaderna har uppgått till 234 tkr och täcks av medlems- och serviceavgifterna med en marginal som ger ett överskott på knappt 27 tkr. Detta medför en

skatt om drygt 5 tkr varför årets resultat blir drygt 21 tkr. Den på stämman i september 2020 antagna budgeten är lagd med ett överskott på endast fem tkr, varför överskottet, 21 tkr, får anses vara ett bra resultat.

Även detta år har en kort verksamhetsberättelse vävts in i bokslutshandlingen. Den mera omfattande beskrivningen av verksamheten görs dock som tidigare i denna verksamhetsrapport, medan den detaljerade ekonomin redovisas i årsbokslutet.

Den löpande administrationen

De administrativa rutiner som för några år sedan arbetades upp med Företagsservice i Bollnäs AB, innehavare Ewa Eriksson Westin, har 2021 hanterats på samma sätt som tidigare.

Hemsidan har under året inte undergått några förändringar utan enbart fyllts på med aktuella händelser, möten och tillkommande protokoll. Den praktiska hanteringen görs efter en överenskommelse med AB Bollnäs Bostäder av en medarbetare därifrån medan sekreteraren styr vad sidan ska fyllas på med. Föreningens Facebookgrupp har liksom tidigare i huvudsak skötts av Håkan Larsson.

I likhet med föregående år har presidiet av geografiska skäl hållit sina möten per telefon och i år även digitalt.

Aktiviteter och bevakningsfrågor 2020/2021

Närmast nedan redovisas ett axplock av det gångna årets beslut, aktiviteter, bevakningsfrågor m m. Coronapandemin har gjort att aktiviteterna i föreningen naturligen varit något färre än ett "normalår", men den digitala mötesformen har succesivt möjliggjort alltfler aktiviteter i föreningen.

1 Frågan om föreningens engagemang i vindkraftsfrågan kommenterades inte i någon omfattning i förra årets verksamhetsrapport, eftersom den slutligt växte fram efter det att den rapporten skrevs. Utökningen av föreningens verksamhet med vindkraftsfrågan beslutades vid stämman i september 2020 och måste anses innebära den största förändringen i föreningens inriktning sedan bildandet.

2 Sommaren 2020 ansökte Region Värmland, som andra region, om medlemskap i föreningen. En ansökan som styrelsen en tid sett fram emot och beslutet i styrelsen blev givetvis att bifalla ansökan om medlemskap för region Värmland och att hälsa regionen varmt välkommen som medlem i föreningen

3 Enligt en av punkterna i handlings- och verksamhetsplanen ska en ny plan upprättas för tiden efter stämman år 2021 och ett år framåt. Detta skulle normalt sett gjorts när detta skrivs, april 2021, men på grund av Coronasituationen som ger en senarelagd stämma har detta skjutits upp något. Arbetet bör vara genomfört innan årets försenade stämma i augusti ska genomföras.

4 Styrelsen utsåg vid novembersammanträdet en grupp, bestående av presidiet kompletterat med Håkan Larsson och Veronika Håkansson, vilken gavs i uppdrag att ta fram en plattform för hur föreningen ska arbeta med vindkraften.

Gruppen träffades digitalt den 17 december 2020. Deltog gjorde även sekreteraren, Anders Wikström, och konsulten Cecilia Falkeborn. Gruppen tog vid mötet fram ett dokument om hur föreningen inledningsvis ska arbeta med vindkraftsfrågan. Dokumentet förelades styrelsen vid januarisammanträdet och beslut i enlighet med förslaget lades fast.

5 Vid styrelsens novembersammanträde beslutades om ett projekt för intensifierad marknadsföring och föreningens andre vice ordförande Jonas Andersson, Ragunda, utsågs att arbeta inom projektet 2-3 dagar per månad i första hand fram till sammanträdet i april 2021. Jonas startade upp arbetet i december månad. Frågan uppkom i samband med diskussioner om föreningens överlikviditet. Föreningen har nämligen mer än en halv miljon kronor av tidigare medlemsintäkter som aldrig behöver tas i anspråk med nuvarande nivå på verksamheten. Projektet är beräknat till en kostnad av cirka sextiotusen kronor vilka beroende på budgetläget i övrigt kan behöva tas av överlikviditeten. Frågan om förlängning av projektet kommer att tas upp på styrelsens aprilsammanträde. Om det beslutas om en förlängning torde kostnaden komma att bli högre än vad den tidigare bedömdes till.

6 Från och med stämman i september 2020 finns möjlighet för privatpersoner, föreningar och företag att ansluta sig till föreningen som stödmedlemmar. Enstaka privatpersoner har anmält intresse att gå in som medlemmar. Föreningen har dock inte under tiden från stämman vidtagit några särskilda aktiviteter för att värva stödmedlemmar till föreningen, något som möjligen bör aktualiseras framdeles.

7 Den seminariehalvdag i riksdagshuset som sedan några år varit praxis kunde på grund av pandemin inte genomföras år 2020.

8 Den rapport som för något år sedan på Hela Sverige Ska Levas och FSVs uppdrag togs fram av Hans Månsson, "Återföring till bygden av naturresursers värden", har uppdaterats. Arne Müller, Umeå, har haft Hela Sverige Ska Levas uppdrag att genomföra arbetet. Resultatet av arbetet, som innehållit mer än enbart uppdatering av Månssonrapporten, har nu presenterats och finns som en av organisationens balansrapporter och ligger publicerad på dess hemsida www.helasverige.se. Rapporten är, som inriktningen med arbetet var, betydligt kortare och mera sifferorienterad än Månssons rapport.

9 Ordföranden och sekreteraren deltog i februari 2021 i ett möte med Gävleborgs länsbygderåd Xing som driver ett projekt om vindkraft kallat, I med och motvind. Vid mötet framkom bland annat ett stort intresse från projektet för samarbete med FSV.

10 Föreningen har på olika sätt försökt följa det som händer kring direktiv och utredningstillställning vad avser den skatteutredning som enligt 73-punktsöverenskommelsen ska till. Beskedet för närvarande är att det på grund av pandemin fortfarande inte kommit till någon utredning. För föreningen kvarstår förhoppningen att direktiven så småningom ska innehålla något om regionalisering av fastighetsskatten på vattenkraftsanläggningar och nu även regionalisering eller kommunalisering av fastighetsskatten på vindkraftsanläggningar.

LOKAL
tidningen

9 september 2020

 Maria Wennberg
Politisk redaktör

Kontakt: debatt@lokaltidningen.nu, www.lokaltidningen.nu. Vi publicerar insändare på 2500 och 1400 tecken. Repliker får max två rader. Vi förbehåller oss rätten att i vissa fall korta och redigera texten. Insänt material returneras inte. Uppge namn, adress och telefon.

Finansborgarrådet Irene Svenonius kan inte fakta

Finansborgarrådet Irene Svenonius skriver att jag "häver ur mig felaktigheter och osanningar" i en debattartikel jag skrev i mitten av juli. Nu blir jag riktigt förbannad.

Att Du som högt uppsatt politiker i Stockholm inte har bättre kunskap om hur skattesystemet är uppbyggt i Sverige gör mig oroad. Nu kräver jag att Du preciserar vad det är som är felaktigheter och osanningar i min artikel. Jag har i många sammanhang i både ord och text sagt att land behöver stad och stad behöver land, medan Du bara har Stockholm för Dina ögon.

Det kommunala utjämnningssystemet i landet kom till för många många år

Vår
behö
Följd
min
anta
på sin vård
på att få si
Vårdgarar
cent. Väste
stor vårdsl
Nu kräv
en plan för
sådan sakl
rast tas fr
exakt hur
behöver ge
En ny n
höst hade
gällde und
med korta
legat blan
rades situ
då kömilj
ekonomis
den verka

11 Sommaren/hösten 2020 hade föreningens ordförande ett par debattartiklar där debatt uppstod mellan honom och finansregionrådet i Stockholm, Irene Svenonius. Rubrikerna på artiklarna "Svenonius trampar i klaveret igen" och "Finansborgarrådet Irene Svenonius kan inte fakta" speglar lite av den upplevda bristande förståelsen från storstadsrepresentanten Svenonius för de förhållanden som råder i de delar av landet som föreningen främst verkar.

Motioner om frågor som rör föreningens verksamhet

Överskott från vattenkraften

Motion 2020/21:2854 av Lars Beckman (M)

Motionären föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om överskottet från vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.

Motivering Vattenkraften spelar en avgörande roll för hela Sveriges elförsörjning. Vattenkraften spelar en avgörande roll för hela Sveriges elförsörjning. Norr om Dalälven finns stora naturtillgångar som kommer hela Sverige till del. Det vore önskvärt att en större del av dessa naturtillgångar och resurser kunde stanna i Norrland..

Berörda kommuners och regioners del av vind- och vattenkraftens värden

Motion 2020/21:3166 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) (docx, 69 kB) **Motion 2020/21:3166 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) (pdf, 77 kB)**

Motionärerna föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda kommuner/regioner ska få behålla en rättmätig del av vind- och vattenkraftens värden och tillkännager detta för regeringen

Vattenkraftskommuner och beskattning av vattenkraftens fastigheter

Motion 2020/21:1454 av Lina Nordquist (L)

Motionären föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig översyn av fastighetsskatten för vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.

Vattenkraftsproduktion

Motion 2020/21:1236 av Saila Quicklund (M)

Motionären föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur medel från vattenkraftsproduktionen kan komma de kommuner och regioner där produktionen sker till del och tillkännager detta för regeringen.

Värdet av vattenkraftsproduktion

Motion 2020/21:3573 av Jörgen Berglund (M)

Motionären föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vattenkraftskommunerna i Sverige kan få del av det värde som vattenkraftsproduktionen genererar i fråga om koncessionsavgifter och koncessionskraft och tillkännager detta för regeringen.

Utvecklingspaket för Jämtlands län

Motion 2020/21:893 av Per Åsling (C)

Motionären föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett system för vattenkraftsåterbäring ska utarbetas samt att ekonomiska resurser ska stanna i regionen och kommunerna där värdena skapas och tillkännager detta för regeringen.

Omställning till förnybar energi

Motion 2020/21:388 av Birger Lahti m.fl. (V)

Motionärerna föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftning om reglering av vindkraftens närområdesersättning så att den blir obligatorisk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen

Med anledning av skr. 2020/21:133 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030

Motion 2020/21:3971 av Camilla Brodin m.fl. (KD)

Motionärerna föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda för- och nackdelar med en modell där en större del av vinsterna från naturresurser stannar lokalt och tillkännager detta för regeringen.

Med anledning av skr. 2020/21:133 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030

Motion 2020/21:3924 av Eric Palmqvist m.fl. (SD)

Motionärerna föreslår att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en regionalisering av fastighetsskatten för industrifastigheter och elproduktionsenheter och tillkännager detta för regeringen

Framåtsikt

Två förutsättningar som påverkar föreningens verksamhet framåt är på kort sikt, i likhet med all verksamhet i samhället, Coronapandemin och lite mera långsiktigt det faktum att även vindkraften nu ligger inom föreningens verksamhet.

Frågan om när vi återigen kan börja ha fysiska möten känns fortfarande i högsta grad osäker. Ambitionen och förhoppningen är att stämmodagarna ska kunna hållas som ett fysiskt möte, men givetvis måste det finnas en alternativ plan, eftersom ingen vet hur det ser ut i augusti.

Projektet för intensifierad medlemsvärvning har kommit igång och drivs som allt annat i huvudsak via telefon och digitalt. Full effektivitet torde det dock bli svårt att uppnå så länge fysiska möten inte är möjliga, eftersom direkta möten öga mot öga är det allra effektivaste sättet att föra ut ett budskap. Med vaccineringarnas fortgång borde det framemot hösten bli möjligt att återigen arbeta med direkta möten.

Förra årets stämma hade att ta ställning till flera av styrelsen föreslagna förändringar. Några sådana ärenden har hittills inte aktualiserats varför årets stämma torde bli en mera traditionell tillställning, oavsett om den blir en fysisk eller digital stämma.

Vindkraftsfrågan är just nu ganska het i och med att kommunernas vetorätt mot vindkraftsetableringar ifrågasätts. Samtidigt redovisar allt flera kommuner en inställning som innebär att man är beredda att vägra all vindkraftsetablering i de fall man anser att för stor andel verk hamnar inom respektive kommuns gränser och detta utan att några rimliga ersättningar

stannar kvar i kommunerna eller bygderna där etableringarna sker. FSVs inriktning att skäligen delar av vinsterna från kraftutvinningen ska stanna kvar i berörda bygder, kommuner och regioner torde därmed få högsta aktualitet.

I och med engagemanget i vindkraftsfrågan får föreningen ytterligare en utmaning i att nå kommuner och regioner utanför de sju skogslänen. Vindkraften utvinns i likhet med vattenkraften till mycket stor del i de sju skogslänen, men den är till större del än vattenkraften spridd i landet. Dessutom är förutsättningarna för var ny vindkraft kan etableras inte lika självklara som vad gäller vattenkraften som är absolut knuten till vattendragen. Visserligen är vindförutsättningarna i mycket styrande för vindkraftsetableringarna, men absolut inte på samma självklara sätt som vattendragen är styrande för vattenkraftsetableringarna. Detta innebär att frågan om var etableringarna ska ske även i mycket kommer att styras av var konsumtionen ska ske och även om det i de sju skogslänen finns en hel del mycket elkrävande industri så är det ändå utanför skogslänen som mera av konsumtionen sker och torde komma att ske. Sammanfattningsvis kan konstateras att föreningens geografiska verksamhetsområde kommer att omfatta betydligt mera än skogslänen i och med engagemanget i vindkraftsfrågan.

Avslutning

Det kan mycket glädjande konstateras att föreningen nu fått ytterligare en region som medlem i och med att Region Värmland blev medlem 2020. Att en kommun lämnar föreningen är att beklaga, men förhoppningsvis kan den intensifierade medlemsvärningen bära frukt så att detta kompenseras med nya medlemmar. Med regionerna bakom föreningens arbete bör, som redan noterades i föregående års rapport, tyngden gentemot beslutsfattarna ha ökat betydligt.

Det gångna årets debattinlägg från föreningens sida har uppenbarligen fått ett visst genomslag. Vi kan se hur våra siffror används i fler och fler sammanhang, vilket förhoppningsvis kommer att gynna vår sak. Landsbygdsfrågorna i allmänhet har haft ett fortsatt självklart plats i debatten och i synnerhet de små kommunerna, till vilka en stor del av våra medlemskommuner kan räknas har fått uppmärksamhet på olika sätt som exempelvis i den förra året överlämnade utredningen, Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget SOU 2020:8. Föreningen har uppenbart genom debattartiklar och på annat sätt bidragit till att förståelsen för att olikheterna i förutsättningar för olika delar av landet ökat och det är först i och med att insikten om olikheterna kommer som förändringar kan komma till stånd.

Avslutningsvis tål det att upprepa vad som avslutade förra årets verksamhetsrapport, nämligen att Coronan tar så stort intresse att det är svårt att skapa engagemang för föreningens i jämförelse med en pandemi små frågor. Vi ser dock ett bredare intresse för de frågor föreningen driver och bland annat tycks flera politiska partier än tidigare ha fått upp frågorna

på sina agendor, vilket syns exempelvis i riksdagens motioner. Många samverkande faktorer pekar på att vi kommer närmare och närmare den dag då riksdag och regering måste med konkret handling visa att man förstår allvaret i de frågor föreningen driver. Det är därför av största vikt att föreningen inte ger upp utan istället nu med nya starka medlemmar växer sig ännu starkare och skapar den debatt som krävs för att övertyga en majoritet av våra beslutsfattare att vårt land inte får dras isär.

För Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner och regioner

Bollnäs i april 2021

Ingvar Persson

Ordförande

Anders Wikström

sekreterare